

FOTO: KEES FOPMA, centrum, 30-06-10

Met 457 territoria staat de Winterkoning op nummer 2 in de regio

Broedvogelinventarisaties in 2010

Frank van Groen

In 2010 werden in de Amsterdamse regio 25 gebieden op broedvogels geïnventreerd, twee meer dan in 2009. Sloterpark West en Vondelpark zijn nieuw in het overzicht. Ten opzichte van 2009 is geen enkel gebied afgefallen. Hulde daarom aan alle inventarisanten die elk voorjaar weer voor dag en dauw opstaan om in hun vaste telgebied aan de slag te gaan. De resultaten van de inventarisaties staan vermeld in Tabel 1. Voor overzichten van broedvogelinventarisaties in de Amsterdamse regio uit 2005 t/m 2009 wordt verwezen naar eerder verschenen artikelen in dit blad (Louwe Kooijmans, 2006, 2007 en Van Groen, 2008, 2009, 2010). Alle gebieden werden geïnventreerd volgens de BMP-A methode van SOVON (Van Dijk, 2004).

In totaal beslaan de 25 geïnventreerde gebieden 1078 ha. Het gemiddelde oppervlak is 43,1 ha. Het grootste gebied is Botshol (200 ha), het kleinste Hortus Et Wertheimpark (4 ha).

In de 25 telgebieden zijn in 2010 van 98 vogelsoorten 7306 territoria vastgesteld. Uit het overzicht blijkt dat Merel de talrijkste soort is (555). Op twee staat Winterkoning (457) en op drie Wilde Eend (352). Andere algemene soorten die boven de 300 territoria uitkomen zijn Meerkoet, Houtduif, Kleine Karekiet en Koolmees. Aalscholver (Botshol), Grauwe Gans, Heggenmus, Zwartkop en Tjiftjaf overstijgen de 200 territoria. Zes soorten komen in alle plots voor als broedvogel: Wilde Eend, Meerkoet, Winterkoning, Merel, Tjiftjaf en Koolmees. Drie soorten ontbreken slechts in één plot: Heggenmus, Pimpelmees en Vink. Negentien soorten komen in slechts één plot voor. Gebieden met exclusieve soorten zijn Botshol (Aalscholver, Roerdomp, Lepelaar, Houtsnip, Kokmeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Boompieper), Lutkemeerpolder (Slobeend, Tureluur, Veldleuwerik, Gele Kwikstaart, Ringmus), Oostelijk Havengebied (Gierzwaluw, Huiszwaluw), Westgaarde (Goudhaan, Appelvink), Oosterpark (Roek), Diemerpark (Ijsvogel) en Flevopark (Ransuil).

De enige soort die, sinds 2005, in 2010 voor het eerst in de Amsterdamse regio werd vastgesteld

als broedvogel is Houtsnip (Botshol). Soorten die in de jaren 2006 t/m 2009 wel zijn vastgesteld als broedvogel maar niet in 2010 zijn Heilige Ibis (2006-09 Botshol), Wintertaling (2009 Diemerbos), Zomertaling (2006 Rijperweg, 2008 Barnegat), Muskuseend (2008-09 Erasmuspark, 2006-08 Frankendael, 2009 Gerbrandypark), Torenavalk (2006 Botshol en Diemerpark, 2008 Diemerpark), Boomvalk (2008-09 Botshol), Patrijs (2006-07 Lutkemeerpolder), Zwartkopmeeuw (2006-09 Botshol), Visdief (2006 en 2009 Botshol), Zwarte Stern (2006-08 Botshol), Grote Karekiet (2006 en 2009 Botshol) en Zwarte Mees (2007 Flevopark). Van deze twaalf soorten staan er zeven op de Rode Lijst (Wintertaling, Zomertaling, Boomvalk, Patrijs, Visdief, Zwarte Stern en Grote Karekiet) en betreffen er twee exoten (Heilige Ibis en Muskuseend). Heilige Ibis is uit Botshol verdwenen als broedvogel omdat ze in de winter 2009/2010 bij Vogelpark Avifauna in Alphen aan de Rijn zijn "teruggevangen".

Naast de 25 gebieden uit Tabel 1 worden binnen de regio Amsterdam jaarlijks dertien plots geïnventreerd in het kader van het landelijk weidevogelmeetnet in het NEM (Netwerk Ecologische Monitoring) in opdracht van de provincie Noord-Holland. Er wordt gewerkt volgens de BMP-W methode (Teunissen Et Van Kleunen, 2000). Het NEM-weidevogelmeetnet wordt gecoördineerd door SOVON. Omdat maar een beperkt aantal soorten wordt geïnventreerd staan de gegevens van deze plots apart vermeld in Tabel 2. Het gaat om zes gebieden in Waterland, drie in het Ilperveld, en Marken, de Middelpolder, de Bovenkerkerpolder en de Holendrechtter- en Bullewijkerpolder.

Naast de 21 verplichte soorten (BMP-W) zijn in deze plots ook Grauwe Gans, Kolgans, Brandgans, Grote en Kleine Canadese Gans, Nijlgans en Kluut geteld. Alleen de soorten die in 2010 daadwerkelijk zijn vastgesteld in één van de dertien plots staan vermeld in de tabel. In de meetnetplots werden 992 territoria vastgesteld, verdeeld over achttien soorten. Kolgans, Kluut, Tafeleend, Wintertaling, Zomertaling, Wulp, Kempaans, Kwartelkoning, Kwartel en Patrijs werden in 2010 niet vastgesteld in deze meetnetplots.

Vergeleken met 2009 werden drie nieuwe soorten vastgesteld. Het gaat om Kleine Canadese Gans (5), Brandgans (1) en Watersnip (3). Je kan je natuurlijk afvragen in hoeverre Kleine Canadese Gans een echte soort is. Het gaat om vogels die als kruising tussen Kleine Canadese Gans en Brandgans beschouwd kunnen worden. In 2010 waren in twee plots in het Ilperveld in totaal vijf paar aanwezig. Verheugend is dat Watersnip, een bedreigde Rode Lijstsoort, in drie plots werd vastgesteld (Nieuwe Gouw, Barnegat en Rijperweg).

Gemiddeld werden in een plot bijna tien soorten vastgesteld. Grutto is de talrijkste broedvogel in de meetnetplots (285 territoria), gevolgd door Kievit (189). Vergeleken met 2009 hebben deze twee soorten stuivertje gewisseld. Verder komen alleen Krakeend (115) en Tureluur (150) boven de honderd territoria uit. Ook Scholekster (61) en Grauwe Gans (47) zijn relatief talrijk. Van de achttien vastgestelde soorten komen Grote Canadese Gans, Kleine Canadese Gans, Brandgans, Watersnip, Grutto en Graspieper alleen in de weidevogelmeetnetplots voor.

Grote delen van het stedelijk gebied zijn marginaal biotoop voor veel vogels. Hier komen veel vogelsoorten niet tot broeden en algemene soorten halen hier vaak maar lage dichtheden. Dat van

sommige soorten, die elders schaars zijn, daarentegen verrassend hoge aantallen kunnen worden vastgesteld in een stedelijk plot bewijzen wel de aantallen van Gierzwaluw (25), Huiszwaluw (48) en Huismus (68) in het Oostelijke Havengebied.

De cijfers uit de 38 onderzochte gebieden geven een redelijk compleet beeld van de broedvogelbevolking in de Amsterdamse regio in 2010, met als kanttekening dat het stedelijk gebied onderbelicht is. Relatief weinig plots bevinden zich in bebouwd gebied, terwijl in de parken juist relatief veel plots liggen. De animo om arbeidsintensieve BMP-inventarisaties in stedelijk gebied uit te voeren is vrij laag. Zelfs in een stedelijke regio als Amsterdam ligt het overgrote deel van de geïnventariseerde plots in parken en in landelijk gebied. Om toch een beter beeld te krijgen van het wel en wee van typische soorten van de stad is SOVON daarom enkele jaren geleden met MUS (Meetnet Urbane Soorten) begonnen, een methode die veel minder tijd kost. Voorlopige resultaten van MUS in de Amsterdamse regio zijn eerder besproken in dit blad (zie De Bruin 2008). De pas opgerichte veldwerkcommissie van de Vogelwerkgroep Amsterdam wil proberen alle postcodegebieden in Amsterdam geteld te krijgen in het kader van MUS. Voor deelname en meer informatie kan contact worden opgenomen met Jan Schoppers, jan.schoppers@sovon.nl.

Grofweg zijn de onderzochte telgebieden uit Tabel 1 onder te verdelen in drie regio's: parken (13 plots), stedelijk gebied (3 plots) en landelijk gebied (9 plots). Zoals verwacht zijn de plots in het stedelijk gebied soortenarmer (39 verschillende soorten, gemiddeld 27 soorten) dan de plots in de parken (65 verschillende soorten, gemiddeld 33 soorten) en die het in landelijk gebied (84 verschillende soorten, gemiddeld 41 soorten). De plots in het landelijk gebied zijn duidelijk het soortenrijkst.

Parken Elf van de 98 soorten zijn in 2010 alleen in de parken zijn vastgesteld. Het gaat om Ooievaar (Frankendael en Vondelpark), Blauwe Reiger (Flevopark, Frankendael en Vondelpark), Ransuil (Flevopark), Groene Specht (Flevopark, Oosterpark en Westgaarde), Grote Alexanderparkiet (Frankendael, Oosterpark en Vondelpark), Grote Lijster (Oosterpark en Westgaarde), Goudhaan (Westgaarde), Boomklever (Flevopark, Frankendael, Vondelpark, Westgaarde, Rembrandtpark en Hortus Et Wertheimpark), Roek (Oosterpark) en Appelvink (Westgaarde).

Leuk is de aanwezigheid in 2010 van een territorium van Grote Lijster in het Oosterpark en in Westgaarde. In de periode 2006-2010 werd slechts éénmaal eerder een territorium van deze soort vastgesteld, eveneens in Westgaarde. Opvallend is ook de aanwezigheid van Nachtegaal in het Oosterpark.

Stedelijk gebied Soorten die gebonden zijn aan bebouwing worden vooral hier aangetroffen. Het gaat om Stadsduif, Gierzwaluw, Huiszwaluw en Huismus.

Alleen Gierzwaluw en Huiszwaluw werden in 2010 exclusief in het stedelijk gebied aangetroffen als broedvogel en dan alleen in het plot Oostelijk Havengebied. De indexwaarde van beide soorten bereikte in 2010 een recordwaarde (resp. 119. en 150). Omdat de gegevens van deze twee soorten slechts betrekking hebben op één gebied is de zeggingskracht beperkt.

FOTO: MARIANNE SLOOT, polder oppervlucht, 30-06-10

Verheugend is dat de Watersnip in drie plots is vastgesteld

Met de Huismus gaat het blijkbaar weer beter. Deze Rode Lijstsoort werd in vijf plots vastgesteld en bereikte de hoogste indexwaarde van de afgelopen vijf jaar (154). Ruim 80 procent van de territoria is echter afkomstig uit één plot, het Oostelijk Havengebied. Van de typisch stedelijke soorten lijkt alleen Stadsduif het minder te doen. Deze moeilijk te tellen soort bereikte de laagste indexwaarde van de afgelopen vijf jaar (71).

Landelijk gebied Maar liefst 29 soorten uit Tabel 1 werden alleen in het landelijk gebied vastgesteld als broedvogel.

Leuk is de aanwezigheid van een territorium van Roerdomp in Botshol in 2010. In de afgelopen vijf jaar werden van deze geheimzinnige reigerachtige alleen territoria vastgesteld in het Diemerpark (2006-08).

Met 162 territoria in vijf gebieden bereikte Rietzanger een recordstand. De stand is sinds 2006 gestaag toegenomen (indexwaarde 156 in 2010).

Exoten Zeven van de vastgestelde soorten kunnen min of meer als exoot worden beschouwd (7%). Het gaat om Soepgans, Nijlgans, Soepeend, Fazant, Stadsduif, Halsbandparkiet en Grote Alexanderparkiet. Van deze soorten zijn de afgelopen vijf jaar alleen Nijlgans en Halsbandparkiet sterk toegenomen.

Rode Lijst Van de vastgestelde soorten komen er 21 voor op de Rode Lijst, waarvan er drie alleen in de meetnetplots zijn vastgesteld (Watersnip, Grutto en Graspieper). Van de in totaal 104 vastgestelde soorten broedvogels staat dus 20 procent op de Rode Lijst.

Na Grutto (285) en Tureluur (154) zijn Huismus (83 territoria) en Huiszwaluw (48 territoria) de talrijkste van deze groep (beiden alleen in Oostelijk Havengebied). Op de vijfde plaats staat dit jaar Nachtegaal met 42 territoria in vijf gebieden, waarvan 34 in de Brettenzone. Ook Kneu (28 territoria in drie gebieden) en Koekoek (22 territoria in elf gebieden) doen het relatief goed in de Amsterdamse regio.

Tabel 1. Resultaten broedvogelinventarisaties Amsterdam 2010

	Oppervlak (ha)	parken												
		Park De Kuil	Eendrachtspark	Erasmuspark	Flevopark	Park Frankendael	Gerbrandypark	Oosterpark	Ruige Riet	Sloterpark West	Vondelpark	Westgaarde	Rembrandtpark	Hortus & Wertheimpark
1 Dodaars	10,4	32	10	35	14	17,2	15	18,3	10,8	49	42	43	4	
2 Fuut	1	5		2		2		3			1	7	1	
3 Aalscholver														
4 Roerdomp*														
5 Blauwe Reiger				61	27					1				
6 Ooievaar					1					1				
7 Lepelaar														
8 Knobbelzwaan		1		1		1								
9 Grauwe Gans				1										
10 Soepgans							3							
11 Nijlgans			1	1	2	1	1	1	1	9	1	2	1	
12 Bergeend														
13 Krakeend	1	2	2	1	2	1		4		2	4	1		
14 Wilde Eend	8	12	8	41	16	5	22	6	1	64	10	34	8	
15 Soepeend				12	12		22			10	1	3	4	
16 Slobeend*														
17 Krooneend														
18 Tafeleend												1		
19 Kuifeend			2	2			2			1				
20 Bruine Kiekendief														
21 Havik											1			
22 Sperwer											1			
23 Buizerd											2			
24 Fazant	1			2				2						
25 Waterral										1				
26 Waterhoen	4	8	3	6	14	4	7	4	2	16	2	14		
27 Meerkoe	7	19	7	16	13	18	7	10	2	26	10	26	1	
28 Scholekster				1								1		
29 Kleine Plevier														
30 Kievit														
31 Houtsnip														
32 Tureluur*														
33 Kokmeeuw														
34 Kleine Mantelmeeuw														
35 Stadsduif				4	6		15			28				
36 Holenduif			1	3	3	1	3		1	7		6	1	
37 Houtduif	16	20	12	16	15	12	24	17	13	61	6	51	8	
38 Turkse Tortel	1	2			1		2			2	1		3	
39 Halsbandparkiet	2	4	2	11	4	1	7	4	1	27		10	7	
40 Grote Alexanderparkiet					1		1			2				
41 Koekoek*	1			1				1			1			
42 Bosuil										1				
43 Ransuil*				1										
44 Gierzwaluw														
45 Ijsvogel														
46 Groene Specht*				1			1			1				
47 Grote Bonte Specht	1	3	1	6	1	1	2	5	1	8	8	8	1	
48 Veldleeuwenik*														
49 Boerenzwaluw*														
50 Huiszwaluw*														

stedelijk gebied			landelijk gebied														
De Mirandabad	Oostelijk Havengebied	Polderweggebied	Boishol	Brettenzone	Diemerbos	Diemerpark	Lutkemeerpolder	Oeverlanden West	Blousesepark	Kleine Poel	Oeverlanden Zuid	Totaal 2010	Index 2007	Index 2008	Index 2009	Index 2010	
23	45	21	200	117	42	84	194	16	8	20	7	1078					
						3	6					9	125	175	113	113	
	3	2	17	2		8	4	3		3	6	70	96	96	92	113	
			271									271	117	111	115	132	
			1									1					
												89	64	72	69	74	
												2					
			26									26	218	164	264	236	
	2		2	1	1	1	1	1		1		13	143	214	200	157	
			148	17	1	7		9		12	5	200	129	121	149	150	
												8					
		5										54	100	129	143	195	
		1	10	1	2	1	1	4		2	11	4					
			2				2					4					
	1		7	26	9	8	24	2				97	81	108	104	160	
8	12	13	13	11	17	9	x	13	1	10	10	352	90	93	86	90	
2	1	3			1	1	x	2				74	118	112	94	97	
							1					1					
			3			1						4					
				1			2					4					
			23	2		11	7	3		2	3	59	144	148	141	193	
			1	1								2					
			3	1				1			1	7					
			1			1						3					
			7	2		1					1	13	111	111	89	144	
			5	6	3	5	4		1	2	2	33	100	88	106	88	
						2	1					4					
2	1		2	2	1	9	x			1		102	113	103	97	97	
8	23	5	27	30	9	22	x	4	2	11	8	311	102	95	99	101	
						2				1		5					
		1					3					4					
								1		3		21	127	120	80	140	
			1									1					
							4					4					
			160									160	61	63	34	28	
			1									1					
9	4	16										82	104	116	72	71	
1			2			3						32	94	122	128	122	
12	12	24	2	7	1	3	x		1	6		339	113	117	107	103	
			1			1	1			1		16	91	55	73	100	
5	2	2				2						91	91	103	109	147	
												4					
			6	5	1	3		1		1	1	22	100	96	92	80	
			2		1							4					
												1					
	25											25	114	114	100	119	
						1						1					
												3					
2			6	5	2	3		1	1		1	67	110	121	115	121	
							1					1					
							2					3					
			1														
	48											48	84	116	141	150	

Tabel 2. Resultaten weidevogelmeetnetplots 2010

	Iperveld, Nieuwe Gouw	Iperveld, Gouwsloot	Iperveld, Dorre II	Waterland, Belmermeer	Waterland, Poppendam	Waterland, Bamegat	Waterland, Rijperweg	Waterland, Broekmeer	Waterland, Rielbroek	Marken	Holendrecht- en Bultwijkerpolder	Middelpolder Amstelveen	Bovenkerkerpolder	Totaal 2010	Index 2007	Index 2008	Index 2009	Index 2010	
Oppervlak (ha)	34	44	40	48	55	41	47	64	59	40	52	65	59	648					
1 Knobbelzwaan			1	2			1	1	1			2	2	10	115	138	62	77	
2 Grauwe Gans	18	1				13				1	2	12		47					
3 Grote Canadese Gans	1										1	1		3					
4 Kleine Canadese Gans	2	3												5					
5 Brandgans		1												1					
6 Nijlgans	1	1	1	1		1					1			6					
7 Bergeend		2	1	8	6	4	3		1	2	2	1	1	31	130	160	100	155	
8 Krakeend	10	16	6	6	10	7	10	2	2	6	12	25	3	115	88	96	97	124	
9 Slobeend*	2	4	3	1	1	4	4			3		5	2	29	70	80	75	73	
10 Kuifeend	7	4			1					3		6		21	115	115	162	162	
11 Scholekster	1	6	4	4	1	4	4	4	2	4	11	9	7	61	79	92	61	81	
12 Kievit	3	15	8	4	10	24	19	2	5	33	19	28	19	189	94	81	67	59	
13 Watersnip*	1					1	1							3					
14 Grutto*	4	42	14	6	19	37	27	1	2	57	19	23	34	285	85	92	74	98	
15 Tureluur*		18	8	3	7	20	9		1	53	9	6	16	150	103	109	109	116	
16 Veldleeuwerik*		1	2				3						1	7	100	61	30	30	
17 Graspieper*	6	3											2	11	105	86	129	52	
18 Gele Kwikstaart*			3			3	4			5				3	18	118	109	109	164
aantal territoria	56	117	51	35	55	118	85	10	14	167	76	118	90	992	92	95	80	93	
aantal soorten	12	14	11	9	8	11	11	5	7	10	9	11	11	18	100	107	100	113	

Wintertaling (2009 Diemerbos), Boomvalk (2008 en 2009 Botshol), Visdief (2006 en 2009 Botshol) en Grote Karekiet (2009 Botshol) zijn Rode Lijstsoorten die sinds 2009 zijn verdwenen in de onderzochte plots.

De meeste Rode Lijstsoorten komen voor in de Lutkemeerpolder, net als in voorgaande jaren. In 2010 ging het om tien soorten die in het totaal 27 territoria bezetten (Slobeend, Tureluur, Veldleeuwerik, Boerenzwaluw, Gele Kwikstaart, Snor, Spotvogel, Huismus, Ringmus en Kneu). Ten opzichte van 2009 is Grauwe Vliegenvanger verdwenen als broedvogel in de Lutkemeer. Sinds 2006 werd Slobeend hier voor het eerst vastgesteld. Snor is terug; deze soort werd hier ook in 2008 vastgesteld.

In het Diemerpark werden in 2010 zes Rode Lijstsoorten vastgesteld (Koekoek, Nachtegaal, Snor, Spotvogel, Matkop en Kneu). Verder scoren Botshol en de Brettenzone goed met elk vijf Rode Lijstsoorten; Botshol met Roerdomp, Koekoek, Snor, Spotvogel en Grauwe Vliegenvanger en de Brettenzone met Koekoek, Boerenzwaluw, Nachtegaal, Matkop en Kneu.

Vijf gebieden herbergen elk drie Rode Lijstsoorten; Flevopark (Koekoek, Ransuil en Groene Specht), Oosterpark (Groene Specht, Nachtegaal en Huismus), Westgaarde (Koekoek, Groene Specht en Grauwe Vliegenvanger), Diemerbos (Koekoek, Nachtegaal en Matkop) en Kleine Poel (Koekoek, Nachtegaal en Huismus).

In de weidevogelmeetnetplots zijn zeven Rode Lijstsoorten vastgesteld: Slobeend (29), Watersnip (3), Grutto (285), Tureluur (150), Veldleeuwerik (7), Graspieper (11) en Gele Kwikstaart (18). In de plots Bovenkerkerpolder en Rijperweg werden zes Rode Lijstsoorten vastgesteld. In drie van de dertien plots werden vijf Rode Lijstsoorten vastgesteld, in twee plots vier.

De gebieden met het hoogste aantal territoria van soorten van de Rode Lijst zijn Marken (118), vooral dankzij Grutto en Tureluur, en het Oostelijk Havengebied (116), dankzij kolonies van Huiszwaluw en Huismus.

Van de 38 onderzochte plots komt in tien plots geen enkele Rode Lijstsoort voor (Eendrachtspark, Erasmuspark, Frankendael, Gerbrandypark, Sloterpark West, Vondelpark, Rembrandtpark, Hortus en Wertheimpark, De Mirandabad en Bloesempark). Dit zijn vrijwel allemaal in de stad gelegen parken of parkachtige gebieden waar zelfs Huismus het laat afweten.

Amsterdamse Index In het broedvogeloverzicht uit 2007 (Van Groen, 2008) is de Amsterdamse index geïntroduceerd. Hiermee is het mogelijk vast te stellen in hoeverre vogels toe- of afnemen. In eerste instantie is op grond van de gegevens van twaalf gebieden een indexwaarde van de algemenere soorten berekend. Net als in 2009 zijn nu van achttien gebieden de broedvogelgegevens uit de jaren 2006 t/m 2010 bekend. Het gaat om Flevopark, Frankendael, Hortus Et Wertheimpark, Oosterpark, Rembrandtpark, Westgaarde, De Mirandabad, Oostelijk Havengebied, Polderweggebied, Botshol, Brettenzone, Diemerbos, Diemerpark, Lutkemeerpolder, Oeverlanden West Amstelveense Poel, Bloesempark, Kleine Poel en Oeverlanden Zuid Amstelveense Poel.

De index is alleen opgesteld voor soorten met in één van de onderzochte jaren minimaal 10 territoria in deze achttien gebieden samen. Het jaar 2006 is op 100 gesteld (zie tabel). Van 65 soorten is een indexcijfer berekend. Uit de indexcijfers blijkt dat zowel het totale aantal territoria als het totale aantal vastgestelde soorten licht is toegenomen in de achttien plots. Sinds 2006 is sprake van een toename met 4% in het aantal territoria. De toename is met name sinds 2009 opgetreden. Daarnaast is van twaalf soorten uit de weidevogelmeetnetplots een indexcijfer berekend.

Van de 65 soorten waarvoor een indexwaarde is berekend nemen 40 soorten toe (62%) en 24 af (37%) ten opzichte van 2006. Voor Turkse Tortel is, na een dip in 2008, de indexwaarde weer 100 in 2010.

De hoogste indexcijfers worden gevonden bij Braamsluiper (433, vooral dankzij de toename in de Brettenzone), Lepelaar (236), Boompieper (200), Nijlgans (195), Kuifeend (193; 162 weidevogelmeetnet), Gele Kwikstaart (164, weidevogelmeetnet), Krakeend (160), Knobbelzwaan (157) en Grasmus (157). Andere soorten die sinds 2006 met meer dan 50% zijn toegenomen zijn Rietzanger (156), Bergeend (155, weidevogelmeetnet), Huismus (154), Grauwe Gans (150),

Huiszwaluw (150), Boomklever (150) en Groenling (150).

Grootste dalers zijn Kokmeeuw (28, afname kolonie Botshol), Veldleeuwerik (30, weidevogelmeetnet), Spotvogel (36), Graspieper (52, weidevogelmeetnet), Snor (53), Kievit (59, weidevogelmeetnet), Spreeuw (62) en Roodborst (67). Vier van deze acht soorten zijn Rode Lijstsoorten. Veertien van de 21 in 2010 vastgestelde Rode Lijstsoorten kwamen in voldoende mate voor om op te kunnen nemen in de index. Van deze veertien soorten zijn sinds 2006 zes soorten toegenomen (Tureluur, Gele Kwikstaart, Huiszwaluw, Nachtegaal, Huismus en Kneu). Voor Nachtegaal en Kneu geldt dat de toename recent is en dat deze voornamelijk te danken is aan de ontwikkelingen in een enkel gebied (Brettenzone voor Nachtegaal en Diemerpark voor Kneu). Acht Rode Lijstsoorten zijn afgenomen (60%). Het percentage van de Rode Lijstsoorten dat afneemt is dus veel hoger dan dat van alle soorten (37%).

Meerkoet is, met indexwaarden tussen de 95 en 101 over de inventarisatiejaren heen, de meest stabiele soort. Op de tweede plaats qua stabiel aantal territoria komt Merel, met indexwaarden tussen de 92 en 104.

Hoewel de twee winters voorafgaande aan het broedseizoen van 2010 relatief streng waren laat de index van Winterkoning slechts een geringe afname zien. Mogelijk heeft deze soort in het relatief warme stedelijk gebied minder last van de kou.

Voor de plots van het weidevogelmeetnet is een aparte index opgesteld. De soort die sinds 2006 het meest is afgenomen is Veldleeuwerik (min 70%). Gele Kwikstaart, Kuifeend, Bergeend, Krakeend en in mindere mate Tureluur namen toe sinds 2006.

Bovenstaand lijstje van stijgers en dalers wijkt af van het lijstje uit het vorige overzicht. Naarmate de index over meer jaren berekend wordt zullen de echte stijgers en dalers er steeds beter uit komen. Vogelsoorten waarvan de aantallen vooral aan populatieschommelingen onderhevig zijn zullen geen duidelijke trend laten zien. Het zou mooi zijn indien broedvogelgegevens van in dit overzicht nog ontbrekende gebieden beschikbaar komen. In een volgende versie van dit overzicht kan de index dan wellicht berekend worden met gegevens uit meer gebieden. Gebaseerd op meer gegevens zal de Amsterdamse index aan betrouwbaarheid winnen.

Tellers die hun gegevens nog niet aan SOVON hebben doorgegeven worden hierbij opgeroepen dat alsnog te doen. De gegevens worden door SOVON gebruikt bij de berekening van landelijke indexen. Voor een aantal (algemenere) soorten is het ook mogelijk regionale indexen of indexen per biotoop te berekenen. Vanwege het feit dat in stedelijk gebied relatief weinig proefvlakken liggen zijn deze gegevens van extra belang. Het beschikbaar zijn van gegevens van een paar plots meer of minder kan het verschil uitmaken tussen het wel of niet kunnen berekenen van betrouwbare indexen voor de urbane regio.

Hopelijk zijn alle tellers ook dit voorjaar er op uit getrokken om de vaste telgebieden opnieuw te inventariseren. Met ingang van dit jaar is het mogelijk de geldige waarnemingen van elke telronde in te voeren via de website van SOVON. Als alles is ingevoerd kan de clustering met

een druk op de knop automatisch worden uitgevoerd. Op deze manier wordt het soms als moeilijk ervaren clusterproces gestandaardiseerd. Dit scheelt ook nog eens een hoop tijd. Bij deze roep ik iedereen dan ook op de gegevens automatisch te laten clusteren. Hierdoor zijn de resultaten van de verschillende gebieden nog beter vergelijkbaar.

Mensen die ook graag willen deelnemen aan broedvogelinventarisaties kunnen een keer met een ervaren teller meelopen of een keer meedoen aan een cursus om hun veldkennis op niveau te brengen. Vooral de kennis van de zang van de relevante vogelsoorten en gestandaardiseerd werken is essentieel om te komen tot betrouwbare inventarisatieresultaten.

De kaart van het werkgebied van de VWGA is te vinden op vogelwerkgroepamsterdam.nl.

Dankwoord De volgende personen, op volgorde van voornaam, hebben in 2010 meegewerkt aan de inventarisaties.

Aleid Offerhaus (Oeverlanden West, Bloesempark), Ann van Echtelt (Diemerbos), Auke Jansen (Frankendael), Ben Daemen (Flevopark, Oosterpark, Oostelijk Havengebied), Bram Heuseveldt (Oeverlanden Zuid), Cathy Wiersema (Diemerbos), Erik de Vries (Oeverlanden West, Bloesempark), Frank van Groen (Vondelpark, Polderweggebied, Diemerbos, Bovenkerkpark, Middelpolder, Holendrecht- en Bullewijkpolder, Broekermeer, Barnegat, Nieuwe Gouw, Gouwsloot, Dorre IJp), Henk Breij (Kleine Poel), Hester Schoute (Oosterpark), Jan van Blanken (Westgaarde, Lutkemeerpolder), Jan Hinloopen (Diemerbos), Jan Timmer (Hortus Et Wertheimpark), Janneke Dijs (Diemerbos), John van der Woude (Botshol), Lammert van der Veen (Diemerpark), Manuel Segond von Blanchet (Hortus Et Wertheimpark), Marit Boots (Oeverlanden West, Bloesempark), Merijn van Leeuwen (Diemerpark), Peter-Paul Boermans (Oeverlanden West, Bloesempark), Petra Snijder (Diemerbos), Philipp Derks (Park De Kuil, Eendrachtspark, Erasmuspark, Gerbrandypark, Ruige Riet, Sloterpark West), Rob Baars (Diemerpark), Ronald Pieters (Frankendael), Ruud Brouwer (Marken, Belmermeer, Poppendam, Rijperweg, Rietbroek), Silvan Laan (Diemerpark), Teun van Dijk (Rembrandtpark, Brettenzone), Wendy Bach Kolling (Oosterpark) en Zweitse Scheeringa (De Mirandabad).

Dank gaat ook uit naar de Provincie Noord-Holland voor het beschikbaar stellen van de gegevens van het Weidevogelmeetnet ten behoeve van dit overzicht.

Literatuur

- De Bruin E. 2008. MUS-sen in Groot Amsterdam. De Gierzwaluw jg. 46(2): 11-17.
Van Dijk, A.J. 2004. Handleiding Broedvogel Monitoring Project (broedvogelinventarisaties in proefvlakken). SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
Van Groen, F.M. 2008. Broedvogelinventarisaties in 2007. De Gierzwaluw jg. 45 (4): 14-21.
Van Groen, F.M. 2009. Broedvogelinventarisaties in 2008. De Gierzwaluw jg. 46 (4): 8-17.
Van Groen, F.M. 2010. Broedvogelinventarisaties in 2009. De Gierzwaluw jg. 47 (4): 10-20.
Louwe Kooijmans, J. 2006. Broedvogelinventarisaties in 2005. De Gierzwaluw jg. 44 (1): 12-13.
Louwe Kooijmans, J. 2007. Broedvogelinventarisaties in 2006. De Gierzwaluw jg. 44 (4): 8-13.
Teunissen W.A. & van Kleunen A. 2000. Weidevogels inventariseren in cultuurland. Handleiding Nationaal Weidevogelmeetnet. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.